

RPO: stan prawny dot. aborcji jest niekorzystny dla pacjentek i lekarzy

Wobec słów Prezesa Rady Ministrów o nieobowiązywaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie aborcji prezes Naczelnej Rady Lekarskiej Łukasz Jankowski zwrócił się do Rzecznika Praw Obywatelskich Marcina Wiącka o ocenę stanu prawnego dotyczącej przesłanek legalnej aborcji oraz wynikających z tego konsekwencji dla pacjentek i lekarzy.

RPO zgodził się z prezesem NRL, że stan prawny dotyczący zasad wykonywania legalnych zabiegów aborcji może w praktyce rodzić wątpliwości i prowadzić do pojawiania się w przestrzeni publicznej różnych, często sprzecznych interpretacji dotyczących przesłanek legalnego przerywania ciąży. W jego ocenie sytuacja jest niekorzystna przede wszystkim z perspektywy pacjentek, które wciąż pozostają w niepewności co do warunków, w których mogą skorzystać w Polsce z zabiegu przerwania ciąży.

Także z perspektywy lekarzy jest to stan wysoce niepożądany. Należy zaznaczyć, że lekarze dokonujący aborcji na podstawie przesłanki embriopatologicznej – niezależnie od stanowiska dotyczącego skutków wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dla praktyki orzeczniczej sądów powszechnych – pozostają w stanie niepewności co do zakresu odpowiedzialności karnej. W sytuacji zaś bezpodstawnego odmówienia wykonania tego zabiegu mogą zostać pociągnięci do odpowiedzialności odszkodowawczej i dyscyplinarnej. Konsekwencje finansowe mogą też spotkać podmioty lecznicze.

RPO wskazuje na bezwzględną konieczność podjęcia interwencji legislacyjnej, tak aby zarówno pacjentki, jak i lekarze nie mieli żadnych wątpliwości, w jakich sytuacjach aborcja jest w Polsce legalna.

W piśmie przypomniano również, że obecnie przerwanie ciąży może być dokonane wyłącznie przez lekarza, gdy ciąża stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety ciężarnej lub gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że ciąża powstała w wyniku czynu zabronionego. W wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. zakwestionowano możliwość dokonania aborcji w sytuacji, gdy badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu. Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw, co spowodowało uchylenie przepisu wskazanego w jego sentencji. W obecnym stanie prawnym nie istnieje procedura pozwalająca na zaskarżenie czy podważenie tego wyroku w sposób, który prowadziłby do „odżycia” normy uznanej w tym wyroku za niekonstytucyjną.

RPO zauważa, że okolicznością, która nie może być jednak pominięta w ocenie skutków ww. wyroku TK, jest fakt, że został on wydany z udziałem trzech osób nieuprawnionych do orzekania. Potwierdził to Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z 14 grudnia 2023 r. Wyrok ten rodzi obowiązek jego wykonania po stronie organów władzy publicznej RP, w tym może mieć wpływ na praktykę orzeczniczą sądów powszechnych i cywilnych.

[Przesłanki legalnej aborcji - materiał RPO](#)

